

## Näringsutskottets betänkande

1981/82:33

över proposition 1981/82:100 i vad avser vissa anslag inom industri-  
departementets område jämte motioner

### Ärendet

I detta betänkande behandlas proposition 1981/82:100 bilaga 17 punkterna A 1–A 5 (industridepartementet), B 1, B 2, B 6, B 8–B 19 (industri m. m.), D 8 (havsresursverksamheten), F 1, F 4, F 8–F 12, F 16–F 18 (teknisk utveckling m. m.) och G 1–G 7 (statsägda företag) samt avsnittet Avgifter för fartygskreditgarantier.

Motionerna gäller bl. a. statens industriverk, försäljningen av pyrotekniska varor, linodling, statsstödd kreditgivning vid försäljning inom landet, facklig representation i styrelser för branschforskningsinstitut, svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län och vissa andra insatser i länet samt förenade fabriksverkens gevärsfaktori i Eskilstuna.

### INDUSTRIDEPARTEMENTET M. M.

1. **Industridepartementet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 1 (s. 11) och hemställer

att riksdagen till *Industridepartementet* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 31 247 000 kr.

2. **Industriråd/industriattaché.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 2 (s. 12) och hemställer

att riksdagen till *Industriråd/industriattaché* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 554 000 kr.

3. **Kommittéer m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 3 (s. 12 f.) och hemställer

att riksdagen till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 18 800 000 kr.

4. **Extra utgifter.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 4 (s. 13) och hemställer

att riksdagen till *Extra utgifter* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 447 000 kr.

5. **Bidrag till vissa internationella organisationer.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt A 5 (s. 14) och hemställer att riksdagen till *Bidrag till vissa internationella organisationer* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 401 000 kr.

#### INDUSTRI M. M.

6. **Statens industriverk: Förvaltningskostnader.** Regeringen har under punkt B 1 (s. 25–27) föreslagit riksdagen att till Statens industriverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 18 991 000 kr.

I motion 1981/82:1488 av Olof Palme m. fl. (s) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen

2. som sin mening uttalar att en nedrustning av statens industriverk inte skall ske,

3. till Statens industriverk: Förvaltningskostnader (industridepartementet) för budgetåret 1982/83 anvisar ett jämfört med regeringens förslag med 5 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag av 23 991 000 kr.

#### *Motionen*

Den borgerliga regeringsperioden har lett till ett förfall i den näringspolitiska planeringen, sägs det i motion 1981/82:1488. Statens egen kompetens på det näringspolitiska området har försvagats, och planeringsresurserna har successivt skurits ned. På socialdemokratiskt håll menar man att den näringspolitiska planeringen behöver rustas upp och byggas ut. När det gäller statens industriverk vänder sig motionärerna inte i första hand mot att hela enheter förs bort därifrån utan mot att man skär ned den verksamhet som även fortsättningsvis skall bedrivas vid verket, dvs. industripolitisk planering och verksamheten inom särskilda branschprogram. Särskilt betecknas branschutredningsverksamheten som värdefull som grund för selektiva statliga insatser.

#### *Pågående utredning*

Enligt regeringsbeslut i november 1981 har industriministern tillkallat en särskild utredare (direktör Bo Söderberg) för att utreda frågan om statens industriverks framtida verksamhet och organisation. I direktiven för utredningen (I 1981:09) heter det att industriverkets verksamhet, efter det att möjligheterna till decentralisering och besparingar till fullo har beaktats, bör inriktas mot dels verkställande uppgifter på central nivå, dels utredningsverksamheter med syfte att ge underlag för arbetet inom regeringskansliet. Utredaren skall med förtur överväga frågan om det är lämpligt att

handläggningen av det regionalpolitiska stödet till näringslivet på central nivå förs över från arbetsmarknadsstyrelsen till industriverket. Han skall därvid beakta möjligheterna att till industriverket föra över vissa ärenden om finansiellt företagsstöd i olika former som f. n. beslutas av regeringen. Vidare skall övervägas vilka beslut om finansiellt stöd som f. n. fattas av statens industriverk som helt eller delvis kan överföras till den regionala nivån. Utredaren skall precisera hur industriverkets uppgifter på företags-serviceområdet skall fullgöras i fortsättningen. Han skall undersöka om önskemål från externa intressenter kan tillgodoses genom ökad andel uppdragsfinansierad utredningsverksamhet. En möjlighet som skall övervägas är att industriverkets utredningsverksamhet samordnas med den regionalpolitiska utrednings- och prognosverksamhet som bedrivs inom ramen för länsplaneringen. Om utredaren under sitt arbete skulle finna att möjligheterna till besparingar och decentralisering av verkets uppgifter är så stora att ett bibehållande av industriverket som en självständig myndighetsorganisation bör ifrågasättas skall detta omgående anmälas, sägs det också i direktiven.

#### *Utskottet*

Statens industriverk, som inrättades år 1973, genomgår f. n. en genomgripande strukturförändring. Den verksamhet med fortbildning m. m. som tidigare bedrevs vid dess enhet för företagsutveckling har övertagits av ett fristående organ, Stiftelsen Institutet för företagsutveckling (SIFU). Sprängämnesinspektionen och nämnden för hemslöjdsfrågor, vilka tidigare hörde till industriverket, har blivit självständiga myndigheter. Riksdagen beslöt förra året att en central myndighet med uppgifter på det energipolitiska området skulle inrättas den 1 juli 1982 och överta ärenden rörande energiförsörjning från industriverket. Detta beslut upphävde riksdagen vid sitt ställningstagande den 22 april 1982 till ett betänkande av näringsutskottet (NU 1981/82:28) om myndighetsorganisationen på energiområdet. Den reservation som härvid bifölls riktade sig emellertid inte mot planerna på ett särskilt statens energiverk. Den gick i första hand ut på att omorganisationen skulle genomföras ett år senare än enligt 1982 års beslut. Medel för industriverkets verksamhet på energiområdet under budgetåret 1982/83 har anvisats under anslagsrubriken Central förvaltning på energiområdet. Enligt en proposition (1981/82:99) som f. n. bereds av näringsutskottet skall huvuddelen av industriverkets nuvarande uppgifter på mineralområdet överföras till Sveriges geologiska undersökning i samband med en uppdelning av denna myndighet.

Det betecknas i budgetpropositionen som nödvändigt att industriverkets förvaltningsanslag minskas med 2 milj. kr. utöver den reduktion som omorganisationen medför. Detta inslag i de aktuella besparingssträvandena inom statsverksamheten bedöms medföra att 15 av de 89 tjänster vid verket

som inte direkt berörs av omorganisationen skall dras in.

I den socialdemokratiska partimotionen 1981/82:1488 föreslås att denna personalminskning skall onödiggöras genom att industriverket får ytterligare 5 milj. kr. till förvaltningskostnader. Motionärerna vill också att riksdagen skall uttala som sin mening "att en nedrustning av statens industriverk inte skall ske".

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och godtar sålunda den avsedda reduktionen av verkets personal. Någon "nedrustning" av industriverket – såsom hävdas i motion 1981/82:1488 (s) – är det emellertid enligt utskottets mening inte fråga om. Verkets uppgifter är sådana att en betydande flexibilitet i resursutnyttjandet är möjlig. Den koncentration på centrala industripolitiska uppgifter som omorganisationen resulterar i bör kunna inverka positivt på verksamheten. Vid den pågående utredningen om industriverket skall, som framgår av direktiven, även förändringar som innebär nya arbetsuppgifter övervägas. Utskottet finner följaktligen inte skäl för något sådant uttalande av riksdagen som motionärerna begär. Båda de nu aktuella motionsyrkandena avstyrks sålunda.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:1488 yrkande 3 till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 18 991 000 kr.,
2. avslår motion 1981/82:1488 yrkande 2.

**7. Statens industriverk: Utredningar m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 2 (s. 27–29) och hemställer

att riksdagen till *Statens industriverk: Utredningar m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 3 717 000 kr.

**8. Sprängämnesinspektionen.** Regeringen har under punkt B 6 (s. 30 f.) föreslagit riksdagen att till Sprängämnesinspektionen för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1981/82:285 av Marianne Karlsson (c), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam översyn och skärpning av nuvarande regler vid förvärv av pyrotekniska artiklar i enlighet med motionen.

*Bestämmelser om pyrotekniska varor*

## Gällande bestämmelser

Regeringen har genom lagen (1975:69, ändrad 1977:424) om explosiva och brandfarliga varor bemyndigats att i fråga om bl. a. varor som består av eller innehåller explosivt eller pyrotekniskt ämne meddela föreskrifter som gäller tillverkning, handel, hantering, förvärv m. m. Sådana föreskrifter finns i första hand i förordningen (1949:341) om explosiva varor (omtryckt 1977:361, ändrad 1980:380, 1981:496, 1981:951). Som exempel på pyrotekniska varor nämns i förordningen fyrverkeripjäser och knallpjäser samt pjäser för rökstring. För handel med pyrotekniska varor – liksom med explosiva varor över huvud taget – krävs tillstånd av polismyndigheten enligt närmare villkor som anges i förordningen. Föreskrifterna innebär vidare bl. a. att pyroteknisk vara inte får säljas till annan än den som har rätt att inneha varan. Huvudregeln är att det krävs tillstånd för att man skall få inneha explosiv vara. När det gäller bl. a. vissa pyrotekniska varor får dock sprängämnesinspektionen medge undantag från kravet på tillstånd.

Förordningen ger den ansvariga myndigheten på området (tidigare kommerskollegium, därefter statens industriverk och nu sprängämnesinspektionen) rätt att meddela ytterligare föreskrifter beträffande explosiva varor. De nuvarande bestämmelserna finns i kommerskollegiets författningssamling serie A (KFsA) 1968:2 med ändringar enligt KFsA 1970:3 och statens industriverks författningssamling (SIND-FS) 1979:1. Bl. a. kan noteras att vissa pyrotekniska varor får säljas till och innehas av personer som fyllt 15 år, medan annars gäller en åldersgräns av 18 år. Vissa varor får säljas endast för användning vid fyrverkeri vars föreståndare har godkänts av polismyndigheten.

## B a k g r u n d

Frågan om behovet av skärpta bestämmelser beträffande tillverkning och försäljning m. m. av fyrverkeripjäser, knallpjäser och andra pyrotekniska varor behandlades i ett betänkande år 1975 av pyroteknikutredningen. I detta betänkande (Ds I 1975:2) föreslogs när det gällde vissa slags pjäser antingen förbud mot tillverkning och import eller begränsning i rätten till förvärv och innehav. Vidare föreslogs strängare tillverknings-, import-, handels- och kontrollbestämmelser samt ändringar i allmänna ordningsstadgan vad gällde rätten att avfyra fyrverkeri.

Vid remissbehandlingen av pyroteknikutredningens betänkande instämde nästan alla de ca 30 remissinstanserna i att reglerna på området borde skärpas. Det rådde emellertid delade meningar om hur långtgående regleringen borde vara. Risker för ökad olaglig hemtillverkning framhövdes från flera håll.

Regeringen tog våren 1977 ställning till utredningens förslag och uttalade då att en skärpning av bestämmelserna om pyrotekniska varor var påkallad med hänsyn till de skaderisker och störningar som bruket av vissa sådana varor för med sig. Statens industriverk, som då svarade för bestämmelser rörande tillämpningen av explosivvaruförordningen, fick i uppdrag att se över bestämmelserna enligt riktlinjer som angavs i regeringsbeslutet.

Industriverket utarbetade förslag till nya bestämmelser enligt regeringens uppdrag. Efter remissbehandling utfärdades skärpta tilläggsbestämmelser år 1977 (SIND-FS 1977:9).

### Motionen

Systemet med åldersgräns för förvärv av pyrotekniska artiklar fungerar inte tillfredsställande, säger motionären. Varje år skadas ungdomar vid användningen av sådana artiklar, vilka de har kommit i besittning av trots åldersgränsen. "Människors leklystnad upphör emellertid inte med myndig ålder", fortsätter motionären och illustrerar detta med berättelsen om ett inträffat missöde. Motionen utmynnar i ett par uppslag till ytterligare restriktioner. Ett är att pyrotekniska artiklar skulle få säljas endast till sammanslutningar som anordnar fyrverkeri under ordnade former. Ett annat är att den som förvärvar artiklarna skulle få visa att det finns tillfredsställande försäkringsskydd.

### Ordningsstadgutredningen

Ordningsstadgutredningen (Kn 1977:02; särskild utredare: lagman Erik Neergaard) har som en av sina uppgifter att mot bakgrund av pyroteknikutredningens betänkande och remissyttrandena däröver överväga behovet av ändring av allmänna ordningsstadgans bestämmelser om fyrverkeri.

### Utskottet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag beträffande medel för sprängämnesinspektionen.

Till sprängämnesinspektionens verksamhetsområde hör den reglering som gäller tillverkning och försäljning m. m. av pyrotekniska varor. Denna reglering var under förra hälften av 1970-talet föremål för en grundlig utredning, som ledde till att bestämmelserna skärptes. Ett grundläggande problem i detta sammanhang är att kraftigare restriktioner beträffande pyrotekniska varor medför risk för ökad olaglig hemtillverkning och sålunda kan resultera i ökat antal skador. De gällande bestämmelserna är uttryck för en avvägning som tar hänsyn till detta.

I motion 1981/82:285 föreslås en skyndsam översyn av de nuvarande bestämmelserna med sikte på att de skall skärpas ytterligare. Motionären

utgår från ett fall då en nyårsraket förorsakade allvarliga materiella skador.

Utskottet vill framhålla att man, oavsett hur tillverknings- och försäljningsbestämmelserna är utformade, alltid måste räkna med att pyrotekniska varor, köpta i handeln eller hemtillverkade, kan komma att användas på ett omdömeslöst sätt. Det fall som motionären åberopar tycks vara ett exempel på detta. Utskottet anser inte att man kan dra långtgående slutsatser av ett sådant enstaka fall.

Med hänvisning till vad här sagts avstyrker utskottet motionen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motion 1981/82:285.

**9. Kostnader för räntebefrielse vid strukturgarantier till företag inom vissa industribranscher.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 8 (s. 41–43) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under budgetåret 1981/83 ikläda staten förpliktelser i form av strukturgarantier, som inberäknat tidigare utställda garantier innebär åtaganden om högst 185 000 000 kr.,
2. till *Kostnader för räntebefrielse vid strukturgarantier till företag inom vissa industribranscher* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.

**10. Täckande av förluster på grund av strukturgarantier till företag inom vissa industribranscher.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 9 (s. 43) och hemställer

att riksdagen till *Täckande av förluster på grund av strukturgarantier till företag inom vissa industribranscher* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.

**11. Kostnader för räntebefrielse vid särskilda strukturgarantier för textil- och konfektionsindustrierna.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 10 (s. 44 f.) och hemställer

att riksdagen

1. medger att under budgetåret 1982/83 behovsprövad räntebefrielse vid särskild strukturgaranti för textil- och konfektionsindustrierna beviljas inom en ram av 2 500 000 kr.,

2. bemyndigar regeringen att under budgetåret 1982/83 ikläda staten förpliktelse i form av särskilda strukturgarantier för textil- och konfektionsindustrierna, som inberäknat tidigare utställda garantier innebär åtaganden om högst 259 500 000 kr.,
3. till *Kostnader för räntebefrielse vid särskilda strukturgarantier för textil- och konfektionsindustrierna* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 3 500 000 kr.

#### 12. Täckande av förluster vid investeringsgarantier till vissa företag.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 11 (s. 45 f.) och hemställer

att riksdagen till *Täckande av förluster vid investeringsgarantier till vissa företag* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

#### 13. Täckande av förluster vid lånegarantier till skogsindustrin.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 12 (s. 46) och hemställer

att riksdagen till *Täckande av förluster vid lånegarantier till skogsindustrin* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

**14. Bidrag till Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling.** Regeringen har under punkt B 13 (s. 47 f.) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Stiftelsen Institutet för Företagsutveckling för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 22 000 000 kr.

Detta förslag behandlas i utskottets betänkande NU 1981/82:51.

**15. Främjande av hemslöjden.** Regeringen har under punkt B 14 (s. 48 f.) föreslagit riksdagen att till Främjande av hemslöjden för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 4 284 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1981/82:240 av Iris Mårtensson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att industriverket inom ramen för tilldelade medel bör svara för halva lönekostnaden för en hårdslöjdskonsulent i enlighet med vad som anförts i motionen.

1981/82:1462 av Stina Andersson m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att motionen överlämnas till nämnden för hemslöjdsfrågor för åtgärder i motionens syfte.

*Motionerna*

Motion 1981/82:240 (s) behandlar frågan om tillsättande av en konsulent i Gävleborgs län för s. k. hård slöjd.

På uppdrag av länsstyrelsen i Gävleborgs län bedriver utvecklingsfonden i länet "Projekt Hantverk". Projektet syftar till att underlätta försäljningen för länets hemslöjdare och hantverkare. De bedömningar som hittills har gjorts tyder på, säger motionärerna, att man inom hemslöjdsverksamheten i länet med olika säljstödande insatser kan skapa arbetstillfällen motsvarande 200 heltidssysselsatta.

Ett allvarligt problem är emellertid, menar motionärerna, att länet saknar en hårdslöjdskonsulent. Projekt Hantverk har visat att det finns ett stort behov av en sådan i länet. Kostnaderna för hemslöjdskonsulenter skall i enlighet med proposition 1980/81:87 delas mellan landstingen och staten. I motionen krävs att industriverket inom ramen för givna resurser skall svara för hälften av kostnaderna.

I motion 1981/82:1462 (c) sägs inledningsvis att linodlingen för bara ett halvsekel sedan i vårt land var en viktig näring, som försåg odlarna med råvaror till egen och andras tillverkning av textilprodukter. Linodlingen har emellertid gått kraftigt tillbaka, och det börjar nu även bli svårt att få tag på importerat lin av god kvalitet.

Ett flertal olika avsättningsområden finns för linprodukter. Det stora användningsområdet för linet är tillverkning av möbeltyger, draperier, gardiner, sänglinne, transportbanor i maskiner, postsäckar, tapeter m. fl. produkter. Men även alla vävkunniga samt konstnärer med speciella kvalitetskrav borde vara intresserade av linprodukter, säger motionärerna. Exempel på andra produkter som erhålls från linet är linoljan, som framställs genom pressning av linfröet.

Linodlingen och linberedningen är en kulturtradition och en kunskap som måste bevaras, menar motionärerna. I motionen krävs dels att nämnden för hemslöjdsfrågor får i uppdrag att undersöka vilka möjligheter det finns att odla mer lin i Sverige samt verka för att linodling i större utsträckning än i dag kommer till stånd, dels att ett linberedningsverk åter sätts i gång i Sverige, gärna i samarbete med länsstyrelser, landsting, lantbruksnämnder etc. Nämnden för hemslöjdsfrågor bör, menar motionärerna, vara ett samordnande organ för de olika intressen som finns när det gäller förädling, odling och tillverkning.

*Nämnden för hemslöjdsfrågor*

Nämnden för hemslöjdsfrågor inrättades den 1 juli 1981 och ersätter den rådgivande nämnd som tidigare var knuten till statens industriverk. Nämnden består av nio ledamöter – med åtta personliga ersättare – som alla representerar områden i samhället där hemslöjd är av kulturellt, ekonomiskt

eller socialt intresse. Ordförande i nämnden är landshövding Bengt Norling.

I samband med att nämnden inrättades som ett självständigt beslutande organ beslöt riksdagen att de statliga anslagen skulle ökas från 2,7 milj. kr. budgetåret 1980/81 till drygt 4 milj. kr. för innevarande budgetår. Till länshemslöjdskonsulenternas verksamhet, som finansieras av staten och resp. landsting, har beviljats 92 000 kr. per län av de statliga medlen. Landstingen beräknas tillskjuta motsvarande belopp. Nämnden har pekat på behovet av att organisationen förstärks med hemslöjdskonsulenter för hård slöjd. Regeringen är positiv till att så sker men har avvisat nämndens begäran med hänvisning till det rådande statsfinansiella läget (se prop. 1981/82:100 bil. 17 s. 49).

Nämnden har hittills beviljat bidrag till dokumentation av värdefullt textil material, punktinsatser på hårdslöjdsområdet, åtgärder för att tillvarata kunskaperna om äldre tunnbindningsteknik, marknadsföring m. m. Vidare har bidrag givits till ett projekt som går ut på att undersöka möjligheterna att effektivisera och samtidigt bevara kunskaper om husbehovsodling av lin.

#### *Tidigare riksdagsbehandling*

Näringsutskottet behandlade våren 1981 (NU 1980/81:42) en motion om ökat stöd till utbildningen inom hemslöjden och då främst inom området hård slöjd. Kulturutskottet fann att goda skäl förelåg för en sådan utbildning. Näringsutskottet instämde i detta men anförde att det borde ankomma på nämnden för hemslöjdsfrågor att besluta om prioriteringen vid organisationsutbyggnaden. Motionsyrkandet avstyrktes av utskottet och avlogs av riksdagen.

I det nämnda betänkandet behandlades även en motion om statligt stöd till ull- och linproduktion. Av en rapport från tekodelegationen framgick att några industripolitiska eller försörjningspolitiska skäl inte förelåg för stöd till denna typ av råvaruproduktion. Däremot kunde kulturella synpunkter läggas på önskvärheten av att en produktion av detta slag upprätthölls. Detta hade också understrukits i ett yttrande av kulturutskottet. Enligt proposition 1980/81:87 skulle emellertid frågan om råvaror för hemslöjden särskilt uppmärksammas av nämnden. Något uttalande från riksdagens sida med anledning av motionen fann därför inte näringsutskottet vara erforderligt. Utskottet avstyrkte motionen, som avlogs av riksdagen.

Jordbruksutskottet behandlade våren 1978 en motion om linodlingens problem. I motionen hemställdes att riksdagen hos regeringen skulle anhålla om åtgärder som tryggade den fortsatta verksamheten vid Sveriges utsädesförening när det gäller linodling m. m.

Jordbruksutskottet vitsordade i sitt betänkande över motionen (JoU 1977/78:12) det önskvärda i att kunskaperna om bl. a. odling och beredning av lin kan bli bestående i Sverige. I enlighet med tidigare gjorda uttalanden

utgick utskottet från att frågan om åtgärder för att trygga en fortsatt inhemsk linodling skulle prövas i samband med utredningsarbetet om vissa frågor inom växtförädlingsverksamheten. Med detta ansåg utskottet att motionen borde anses besvarad, och detta blev också riksdagens beslut.

Motioner om åtgärder för att stödja linodlingen återkom vid riksmötet 1978/79 (JoU 1978/79:26). Jordbruksutskottet sade sig förutsätta att åtgärder för att trygga en fortsatt inhemsk linodling skulle komma att ägnas uppmärksamhet inom ramen för växtförädlingsnämndens stödverksamhet. I enlighet med utskottets förslag ansåg riksdagen motionerna besvarade med vad utskottet anfört.

### *Utskottet*

Enligt motion 1981/82:240 (s) bör statens industriverk svara för halva lönekostnaden för en hemslöjdskonsulent i Gävleborgs län, inriktad på hård slöjd. Det kan noteras att önskemål om en sådan tjänst också – utan något specifikt yrkande – förs fram i motion 1981/82:1978 (c).

Våren 1981 framhöll utskottet (NU 1980/81:42) att det måste vara en uppgift för nämnden för hemslöjdsfrågor att avgöra i vilken ordning och i vilken takt utbyggnaden av hemslöjdskonsulentorganisationen skall ske. Utskottet instämmer emellertid i vad som anförs i motion 1981/82:240 (s) om att det är viktigt att bristen på speciellt konsulenter i hård slöjd uppmärksammas. Nämnden har tagit hänsyn till detta och för budgetåret 1982/83 begärt bidrag till ytterligare fyra hemslöjdskonsulenter. Såsom framhålls i propositionen måste emellertid en permanent utbyggnad av konsulentverksamheten anstå i avvaktan på ett förbättrat statsfinansiellt läge. Med hänsyn härtill avstyrks motionen.

Motion 1981/82:1462 (c) behandlar frågan om möjligheterna att bevara kunnandet om och öka odlingen av lin. Av vad näringsutskottet anförde i ämnet förra året (se s. 10) framgår att inga industri- eller försörjningspolitiska skäl föreligger för stöd till odling av lin. Utskottet vill emellertid understryka att tillgång på råvaror av hög kvalitet för hemslöjden är en oundgänglig förutsättning för dess fortlevnad. Enligt utskottets uppfattning är linodling också en kulturtradition som bör bevaras. Utskottet har inhämtat att nämnden för hemslöjdsfrågor har initierat en utredning som skall belysa möjligheterna att förbättra nuvarande metoder att odla lin i liten skala. Utredningen skall ligga till grund för eventuella vidare åtgärder från nämndens sida.

*Något uttalande från riksdagens sida med anledning av motionen finner utskottet inte vara erforderligt. Motionen avstyrks således.*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *anslag*  
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Främjande av*

*hemslöjden* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 4 284 000 kr.,

2. beträffande *hårslöjdskonsulent i Gävleborgs län* att riksdagen avslår motion 1981/82:240,
3. beträffande *linodling* att riksdagen avslår motion 1981/82:1462.

**16. Medelstillskott till Norrlandsfonden.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 15 (s. 50) och hemställer

att riksdagen till *Medelstillskott till Norrlandsfonden* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.

**17. Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit.** Regeringen har under punkt B 16 (s. 51 f.) föreslagit riksdagen att till Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 000 kr.

Detta förslag behandlas i utskottets betänkande NU 1981/82:52.

**18. Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB.** Regeringen har under punkt B 17 (s. 52-54) föreslagit riksdagen att

1. godkänna att det statliga stödet vid viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB upphör senast den 30 juni 1982,
2. till Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kr.

Med anledning av regeringens förslag under denna punkt har väckts tre motioner, nämligen

1981/82:1488 av Olof Palme m. fl. (s), vari, såvitt nu är i fråga, hemställs att riksdagen

17. som sin mening uttalar att systemet med hemmamatchning skall finnas kvar,

18. begär att regeringen skyndsamt utarbetar förslag till förändringar i systemet med hemmamatchning i enlighet med vad som sägs i motionen,

1981/82:1947 av Ingegärd Oskarsson (c) och Arne Fransson (c), vari hemställs att riksdagen

1. hos regeringen begär att förutsättningarna att bibehålla ett hemmamatchningssystem inom ramen för sysselsättnings- och regionalpolitiken prövas,

2. hos regeringen begär att vid ett bibehållande av hemmamatchningen villkoren ånyo ses över så att det främjar de små och medelstora företagen på hemmamarknaden,

1981/82:1950 av Rune Rydén m. fl. (m), vari hemställs att riksdagen

1. uttalar sig för att systemet för hemmamatchning förlängs för ytterligare en tolv månadersperiod till den 30 juni 1983,

2. uttalar sig för att föreskriften om att räntenivån skall vara lägst 2 procentenheter över consensusunivån ändras till lägst 1 procentenhet,

3. uttalar sig för att regeln om att offertbeloppet skall motsvara minst 10 % av det sökande företagens årsomsättning avskaffas,

4. uttalar att hemmamatchningsärenden konsekvent bör följas upp med mellanstatliga överläggningar med den stat som stör den svenska marknaden genom konkurrenssnedvridande kreditstöd.

Uppllysningar i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Sveriges industriförbund, som också har ingivit en skrivelse i ärendet.

### *Motionerna*

I den socialdemokratiska partimotionen 1981/82:1488 sägs i här aktuell del att regeringens motiv för att avskaffa systemet med s. k. hemmamatchning är motstridiga. Innebörden av motionärernas kritik är att man inte kan motivera ett avskaffande av stödformen både med att denna inte längre behövs och att en sådan åtgärd skulle utgöra en besparing.

Motionärerna välkomnar att riskerna för snedvridande kreditkonkurrens minskas genom nya internationella överenskommelser. Dessa risker har emellertid inte en gång för alla undanröjts, anför de. En viktig roll spelar här den svåröverblickbara internationella ränteutvecklingen. Vidare kan det förekomma fall där de ingångna överenskommelserna inte efterlevs. Statsmakterna bör därför inte avhända sig möjligheten att vid behov tillämpa hemmamatchning till stöd för svensk industri.

Motionärerna begär att riksdagen skall uttala att systemet med hemmamatchning skall finnas kvar. Det finns samtidigt anledning, fortsätter de, att se över dessa regler. Som bl. a. påtalats i riksdagen har reglerna, framför allt sedan våren 1981, varit onödigt restriktiva och osmidiga. Regeringen föreslås få i uppdrag att skyndsamt utarbeta förslag till ändringar som undanröjer dessa begränsningar.

I motion 1981/82:1947 (c) anförs att det, i konsekvens med de riktlinjer som angavs i den industripolitiska propositionen 1981 (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:58, rskr 1980/81:426) och i avvaktan på resultat av de diskussioner som förutskickats om internationella överenskommelser inom här aktuellt område, är nödvändigt att budgetanslaget för hemmamatchningen bibehålls tills vidare. Hemmamatchningsstödet utgör ett viktigt komplement till exportkreditstödet och måste också ingå som en del i en offensiv regional- och sysselsättningspolitik, säger motionärerna. En ny översyn av villkoren föreslås komma till stånd. Dessa borde bättre tillgodose de små- och medelstora företagens behov vad gäller kreditstöd.

Också i motion 1981/82:1950 (m) föreslås att systemet för hemmamatchning skall bibehållas. Motionärerna säger att de inte delar regeringens optimistiska bedömningar att en internationell överenskommelse som begränsar utnyttjandet av statsstödda exportkrediter i handeln mellan industriländer skall kunna bli klar under år 1983. I avvaktan på sådana överenskommelser behövs ett svenskt hemmamatchningssystem som medger ingripande med stöd direkt till svenska leverantörer. I motionen begärs att riksdagen skall uttala sig för att detta system förlängs till den 30 juni 1983. I samband därmed bör det enligt motionärerna förbättras i vissa avseenden. Med tanke på att svenska företag har vissa fördelar i förhållande till utländska konkurrenter vid försäljning i Sverige kan ett visst påslag i consensus-räntesatsen vara motiverat vid hemmamatchning, men det bör inte överstiga en procentenhet. Föreskriften om att räntenivån skall vara lägst två procentenheter över consensusnivån bör således ändras till lägst en procentenhet. Vidare föreslås att regeln om att offertbeloppet skall motsvara minst 10 % av det sökande företagets årsomsättning avskaffas, eftersom denna regel diskriminerar större företag.

Hemmamatchningsärendena föreslås vidare följas upp genom förhandlingar mellan Sverige och den stat som stör den svenska marknaden. Det är en angelägen handelspolitisk försvarsåtgärd, säger motionärerna, att göra konkurrenssnedvidande stater medvetna om att deras uppträdande inte accepteras på vår marknad. Samtidigt är hemmamatchningsinstrumentet nödvändigt för att göra beslutsamheten i den svenska hållningen trovärdig.

Kombinationen av hemmamatchning och uppföljning på det mellanstatliga planet bör, rätt skött, leda till att behovet att hemmamatchning undanröjs, menar motionärerna. Genom att framför allt fungera som ett försvarsmedel som är till hands bör hemmamatchningen belasta statsbudgeten med ett minimum som är väsentligt lägre än anslagsbeloppet.

### *Tidigare riksdagsbehandling*

Riksdagen beslöt våren 1981 om ändrade riktlinjer för statsstödd kreditgivning vid försäljning inom landet, dvs. för s. k. hemmamatchning (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:58, rskr 1980/81:426).

Bl. a. beslutades att en förutsättning för stöd skulle vara att ifrågakvarande offert avsåg ett belopp som förutom att uppgå till minst 500 000 kr. utgjorde minst 10 % av det sökande bolagets årsomsättning. Detta gällde dock inte för offerter över 50 milj. kr. Vidare fastställdes att stödet skulle uppgå till högst tre procentenheter av räntan. Räntenivån skulle dock vara lägst två procentenheter över den internationellt överenskomna s. k. consensusnivån. Vissa av dessa förändringar i riktlinjerna kritiserades i motioner.

Näringsutskottet (NU 1980/81:58 s. 16) delade regeringens uppfattning att statsstödd kreditgivning vid leveranser inom landet i vissa fall även

fortsättningsvis borde finnas tillgänglig. Det bästa sättet att förhindra en besvärande subventionskonkurrens på den svenska marknaden för kapitalvaruproducerade företag är dock, uttalade utskottet – som därvidlag instämde med regeringen, – att söka åstadkomma internationella överenskommelser.

Vad gäller kritiken i de nämnda motionerna mot de riktlinjer som fortsättningsvis skulle gälla för hemmamatchning anförde utskottet att det närmast var fråga om att finna en lösning som på bästa sätt tog hänsyn till de delvis motstridiga kraven på dels rimliga villkor för de svenska företagen, dels en acceptabel kostnadsnivå för samhället. Utskottet hade noterat att regeringen avsåg att varje år ompröva systemet med hemmamatchning. Detta tillstyrkte utskottet, som utgick ifrån att regeringen vid denna prövning bl. a. övervägde de krav som hade uppställts för att ett företag skall kunna få detta stöd. Om det exempelvis visade sig, fortsatte utskottet, att kravet på ett offertbelopp om minst 10 % av årsomsättningen innebar väsentliga problem vid prövningen av olika stödärenden utgick utskottet ifrån att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag till förändringar. Även andra av de krav och villkor som skulle gälla fortsättningsvis torde löpande kunna omprövas om så ansågs erforderligt, sade utskottet. Utskottet fann det inte motiverat för riksdagen att göra något uttalande till regeringen mot bakgrund av vad som hade anförts. Regeringens förslag tillstyrktes sålunda vad gällde statsstödd kreditgivning vid leveranser inom landet i vissa fall. De aktuella motionsyrkandena avstyrktes.

#### *Interpellationsdebatt i riksdagen hösten 1981*

Industriminister Nils Åsling besvarade den 9 november 1981 (RD 1981/82:21 s. 131) en interpellation (1981/82:10) av Sivert Andersson (s) om svenska företags försäljning på hemmamarknaden. Interpellanten hade frågat om regeringen avsåg att återkomma till riksdagen med förslag till ändrade riktlinjer för den s. k. hemmamatchningen.

Industriministern anförde i sitt svar att riksdagen vid flera tillfällen hade tagit ställning till systemet med hemmamatchning, senast våren 1981 (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:58, rskr 1980/81:426). Han erinrade om att det därvid förutsattes att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag till ändringar om de nya reglerna skulle vålla väsentliga problem.

Vilka ändringar av regelsystemet som kunde behövas avsåg industriministern inte att närmare diskutera. Han erinrade om att regeringen under våren 1981 hade framhållit att systemets temporära karaktär gjorde det nödvändigt att ompröva det varje år. Jag avser att återkomma till den frågan i min anmälan till budgetpropositionen 198[2], sade industriministern. Vidare anförde han att ett system av det här slaget inte kan byggas ut till ett allmänt verkande system för alla affärer där utländsk kreditkonkurrens kan komma i

fråga. Systemet innebär en rad nackdelar av mera principiell karaktär och måste förbehållas affärer inom vissa särskilda kategorier som bedöms ha särskilt stort industripolitiskt intresse.

Regeringen följer noga utvecklingen för de företag och de enskilda affärer som berörs av subventionskonkurrens, fortsatte industriministern. De områden som tas upp i interpellationen, t. ex. avancerade anläggningar inom energiområdet, är sådana där utländska leverantörer genom subventionerade leverantörskrediter kan slå ut kvalificerade svenska företag genom den snedvridning av konkurrensen som de subventionerade krediterna innebär.

Regeringens strävan är, uttalade industriministern, att helt eliminera de snedvridande effekter denna subventionskonkurrens medför för svensk industri. För att uppnå detta krävs internationella överenskommelser. Därför har förhandlingsarbetet intensifierats på det internationella planet. Detta har lett till att de internationellt överenskomna s. k. consensus-räntorna höjts, vilket gör att situationen för de svenska leverantörerna förbättras. Regeringen har dessutom tagit upp frågan om en begränsning av subventionerna både inom ramen för det nordiska samarbetet och bilateralt med våra grannländer. Dessa diskussioner har, slutade industriministern, dock ännu inte lett till någon uppgörelse om att länderna skall avstå från exportkreditsubventioner gentemot varandra.

I den fortsatta debatten anförde industriministern bl. a. följande:

Vi har alltså nu, när vi går in i det avgörande beredningsarbetet för budgetpropositionen 1982, väl klart för oss var oformligheterna i de nuvarande reglerna finns. Vi har även haft kontakter med företag och banker i fråga om erfarenheterna av systemet.

Vi återkommer alltså till riksdagen med ett förslag till modifieringar, där vi tar hänsyn till de erfarenheter vi har fått under de år som gått. Jag vill ännu en gång understryka det angelägna i att man ändå fått en höjning av consensus-räntan, så att den därmed har fått en mer realistisk nivå inför de internationella diskussionerna om exportfinansiering.

#### *Utskottet*

Sveriges Investeringsbank AB kan f. n. lämna krediter med statligt stöd för att finansiera svenska företags försäljning inom landet då konkurrerande utländskt företag på grund av utländskt kreditstöd erbjuder särskilt förmånliga villkor. För att statsstöd skall utgå krävs beslut av regeringen i varje enskilt fall. Detta system brukar kallas hemmatchning. Regeringen föreslår i propositionen att detta kreditstöd skall upphöra senast den 30 juni 1982.

Som skäl för en avveckling av stödet anføres i propositionen att den internationella överenskommelsen i oktober 1981 om höjning av den s. k. consensus-räntan innebär väsentliga lättnader för de svenska företagen. Därigenom minskar den statsstödda konkurrensens inverkan på den svenska

marknaden. Regeringen bedömer det också som sannolikt att man på det internationella planet under nästa år träffar överenskommelser som effektivt begränsar utnyttjandet av statsstödda exportkrediter i handeln mellan industriländer. Vidare motiverar regeringen sitt förslag med de besparings-effekter som kan uppnås på sikt genom att stödformen upphör. För redan ingångna åtaganden föreslås att riksdagen skall anvisa ett förslagsanslag om 20 milj. kr. för budgetåret 1982/83.

I tre motioner lämnas förslag om att systemet med hemmamatchning skall bibehållas. Socialdemokraterna anför i sin motion 1981/82:1488 bl. a. att statsmakterna inte bör avhända sig möjligheten att vid behov tillämpa hemmamatchning till stöd för svensk industri. De begär att riksdagen skall uttala att systemet i fråga skall finnas kvar. I motion 1981/82:1947 (c) framförs önskemål om ett riksdagsuttalande med innebörden att förutsättningarna för att bibehålla ett hemmamatchningssystem inom ramen för sysselsättnings- och regionalpolitiken skall prövas. I motion 1981/82:1950 (m) föreslås att riksdagen skall uttala sig för att hemmamatchningssystemet förlängs till den 30 juni 1983. Samma motion innehåller bl. a. förslag om att hemmamatchningsärenden konsekvent bör följas upp med mellanstatliga överläggningar med den stat som stör den svenska marknaden genom konkurrensnedvridande kreditstöd.

I samtliga de tre här aktuella motionerna framförs vidare förslag om vilka regler som fortsättningsvis skall gälla vid den statsstödda kreditgivningen vid leveranser inom landet.

I den socialdemokratiska partimotionen 1981/82:1488 sägs att reglerna har varit onödigt restriktiva och osmidiga sedan våren 1981. Regeringen bör enligt motionärerna skyndsamt utarbeta förslag till förändringar i systemet som undanröjer dessa begränsningar. I motion 1981/82:1947 (c) begärs att, vid ett bibehållande av hemmamatchningen, villkoren skall ses över så att små och medelstora företag främjas på hemmamarknaden. Riksdagen föreslås i motion 1981/82:1950 (m) uttala sig för två förslag till förändringar av reglerna för hemmamatchningen. För det första skulle föreskriften om att räntenivån skall vara lägst två procentenheter över consensusnivån ändras till lägst en procentenhet. För det andra skulle regeln om att offertbeloppet skall motsvara minst 10 % av det sökande företags årsomsättning avskaffas.

Som har redovisats tidigare ändrades reglerna för statsstödd kreditgivning vid leveranser inom landet i vissa fall för knappt ett år sedan genom beslut av riksdagen under våren 1981 (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:58, rskr 1980/81:426). Härvid avtog riksdagen på förslag av näringsutskottet motionsyrkanden angående dessa regler, liknande vissa av dem som nu är aktuella. Utskottet förutsatte emellertid att kraven och villkoren för stöd löpande skulle omprövas av regeringen om så ansågs erforderligt. Vad gäller yrkandet i motion 1981/82:1947 (c) om en prövning av förutsättningarna för bibehållande av ifrågakvarande system inom ramen för sysselsättnings- och regionalpolitiken vill utskottet nämna att en betydande del av stödet enligt

vad utskottet erfarit har gått till regionalpolitiskt betydelsefulla områden.

Utskottet delar inte regeringens uppfattning att systemet med statsstödd kreditgivning vid leveranser inom landet i vissa fall skall upphöra att gälla senast den 30 juni 1982. Riksdagen har för knappt ett år sedan uttalat att stödet i fråga även fortsättningsvis skall finnas tillgängligt och att det skall omprövas varje år. Den höjning av consensusräntan som regeringen hänvisar till innebär med nuvarande regler för ifrågavarande kreditgivning att differensen minskar mellan den ränta som utländska exportörer med hjälp av statliga subventioner kan erbjuda svenska köpare och den ränta som svenska företag med utnyttjande av stödet kan erbjuda. Samtidigt innebär nu gällande räntevillkor en mindre subvention till de svenska företagen – räknad i procentenheter av räntan – än vad som gällde före höjningen av consensusräntan. Om emellertid systemet skulle avvecklas uppstår ånyo en räntedifferens mellan de utländska och svenska leverantörerna som t.o.m. är något större än före höjningen av consensusräntan. Enligt utskottets mening finns det risk för att ett slopande av denna statsstödda kreditgivning i vissa fall omöjliggör för svenska kvalificerade företag att kunna konkurrera inom viktiga områden där utländska företag kan erbjuda subventionerade leverantörskrediter. Detta kan bl. a. medföra att möjligheterna för olika delar av industrin att uppföra svenska referensanläggningar inom landet minskar. Därigenom påverkas sysselsättningen och exportmöjligheterna i negativ riktning på grund av en snedvridning av konkurrensen.

Utskottet anser att det är angeläget att en besvärande subventionskonkurrens på den svenska marknaden för kapitalvaruproducerande företag kan förhindras. Ett sätt att eliminera sådana subventioner är att söka åstadkomma internationella överenskommelser. Utskottet förutsätter att regeringen verkar för att Sverige i olika internationella sammanhang fortsätter att arbeta för att sådana överenskommelser skall kunna träffas.

Av vad utskottet här har anfört framgår att systemet med statsstödd kreditgivning vid leveranser inom landet i vissa fall enligt utskottets mening t. v. bör bibehållas. En utgångspunkt för stödet bör även fortsättningsvis vara att det är av temporär karaktär och att förutsättningarna för att bibehålla stödet omprövas varje år.

Utskottet utgår ifrån att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på en avveckling av kreditstödet när förutsättningar för detta finns, t. ex. när det föreligger internationella överenskommelser som eliminerar behovet av stödet i fråga. Men så länge behov av detta system föreligger bör det vara så effektivt som möjligt. Onödigt restriktiva och osmidiga regler, som är till förfång för svensk industri, bör utgå. Regeringen bör därför utarbeta förslag till förändringar om reglerna för statsstödd kreditgivning för leveranser inom landet.

Såsom föreslås i motion 1981/82:1950 (m) bör också ärendena rörande statsstödd kreditgivning inom landet följas upp genom överläggningar

mellan Sverige och den stat som i resp. fall stör den svenska marknaden genom konkurrenssnedvridande kreditstöd.

Riksdagen bör enligt utskottets mening göra ett uttalande till regeringen i enlighet med vad utskottet har anfört i detta avsnitt. Genom ett sådant uttalande tillgodoses i betydande del de här aktuella yrkandena i motionerna 1981/82:1488 (s), 1981/82:1947 (c) och 1981/82:1950 (m).

I propositionen anförs att det f.n. inte går att närmare beräkna storleken av de kostnader som uppstår under budgetåret 1982/83 för tidigare åtaganden för statsstödd kredit för vissa leveranser inom landet. Medelsbehovet har dock beräknats till 20 milj. kr.

En förlängning av stödformen torde främst komma att belasta statsbudgeten på något längre sikt än under budgetåret 1982/83, eftersom medgivanden om nya krediter realiserar först efter en tid. En viss uppräknings av anslaget för nästa budgetår är dock motiverad. Utskottet föreslår att riksdagen för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag om 22 milj. kr. för kostnader för ifrågavarande kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB, en ökning med 2 milj. kr. utöver regeringens förslag. Om ändrade regler för stödet skulle motivera en ytterligare ökad medelstillelse under budgetåret 1982/83 förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen med förslag härom.

Utskottet hemställer

att riksdagen

- a) med avslag på proposition 1981/82:100 bilaga 17 punkt B 17 moment 1 och med anledning av motion 1981/82:1488 yrkandena 17 och 18, motion 1981/82:1950 yrkandena 1–4 och motion 1981/82:1947 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
- b) med anledning av proposition 1981/82:100 bilaga 17 punkt B 17 moment 2 till *Kostnader för viss kreditgivning hos Sveriges Investeringsbank AB* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 22 000 000 kr.

**19. Lån till investeringar inom manuell glasindustri.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 18 (s. 54) och hemställer

att riksdagen till *Lån till investeringar inom manuell glasindustri* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

20. **Kostnader för räntebefrielse vid särskilda strukturgarantier för manuell glasindustri.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 19 (s. 55) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för räntebefrielse vid särskilda strukturgarantier för manuell glasindustri* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

#### MINERALFÖRSÖRJNING M. M.

21. **Delegationen för samordning av havsresursverksamheten.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt D 8 (s. 58 f.) och hemställer

att riksdagen till *Delegationen för samordning av havsresursverksamheten* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 2 213 000 kr.

#### TEKNISK UTVECKLING M. M.

22. **Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling.** Regeringen har under punkt F 1 (s. 160–165) föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att under budgetåret 1982/83, i enlighet med vad föredragande statsrådet har anfört, ikläda staten ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m.m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 220 000 000 kr. under vart och ett av budgetåren 1984/85–1986/87,

2. till Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 588 000 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet – helt eller delvis – fyra motioner, nämligen

1981/82:1484 av Sven Munke (m), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att industridepartementet via styrelsen för teknisk utveckling bör temporärt omdisponera lämplig summa för att möjliggöra konkreta tidsbegränsade insatser från SUF SYD:s sida,

1981/82:1592 av Olof Palme m. fl. (s), såvitt gäller hemställan (2) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkor för statsbidrag till branschforskningsinstitut,

1981/82:2006 av Sven Aspling (s), såvitt gäller hemställan (1) att riksdagen till Värmlands forsknings- och utvecklingsråd (industridepartementet) för budgetåret 1982/83 anvisar 5 000 000 kr. för verksamhet vid bl. a. Rikssågverksskolan i Skoghall, högskolan i Karlstad och Bergsskolan i Filipstad att användas för ändamål som anges i motionen,

1981/82:2408 av Olof Palme m. fl. (s), såvitt gäller hemställan (22) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om facklig representation i branschforskningsinstitutens styrelser.

Den sistnämnda motionen, som har väckts med anledning av proposition 1981/82:123 om samordnad datapolitik, har i här angiven del hänvisats till arbetsmarknadsutskottet och av detta överlämnats till näringsutskottet.

### *Propositionen*

I propositionen (s. 162) erinras om riksdagens beslut våren 1981 rörande STU (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:64, rskr 1980/81:425). Genom beslutet fastlades riktlinjer beträffande omfattningen, inriktningen och genomförandet av verksamheten vid STU. Riktlinjerna innebar i huvudsak att sammanlagt 1 774 milj. kr. satsades på STU:s stöd till teknisk forskning och utveckling under treårsperioden 1981/82–1983/84. Av beloppet har 539 milj. kr. anslagits för innevarande budgetår. En betydande del av denna satsning avser s. k. prioriterade områden. Till dessa områden hör bl. a. träteknik samt massa- och pappersteknik.

### *Motionerna*

I motion 1981/82:1484 (m) anförts att det inom Malmöhus län finns ett stort antal verkligt kompetenta uppfinnare. De flesta är medlemmar av den synnerligen aktiva regionala organisationen av Svenska uppfinnareföreningen, SUF SYD. Om denna organisation utnyttjades på rätt sätt av exempelvis Landskrona Finans AB och länsstyrelsernas näringslivsdelegation med aktivt stöd av STU skulle säkert många nya produkter och nyetableringar bli följden, säger motionären. Försiktighet och byråkrati omöjliggör i dag i många fall en vidareutveckling av idéerna, hävdar han.

Fr. o. m. budgetåret 1983/84 bör, föreslås i motionerna 1981/82:1592 (s) och 1981/82:2408 (s), gälla att de olika branschforskningsinstitutet för att erhålla statsbidrag skall ha facklig representation i styrelsen. Förslaget motiveras med att arbetsmiljöfrågorna inte har kommit att nämnvärt behandlas i branschforskningsinstitutens arbete. De undantag som finns förefaller enligt motionärerna att gälla sådana institut där det redan finns facklig representation i styrelsen.

I motion 1981/82:2006 (s) angående industripolitiska insatser i Värmland erinras om att ett regionalt utvecklingsorgan, Värmlands forsknings- och utvecklingsråd, har bildats under år 1981. Stiftare är Handelskammaren i Karlstad, Karlstads kommun, länsstyrelsen i Värmlands län, Värmlands läns landsting och Värmlands läns utvecklingsfond. Stiftelsens syfte är att understödja forskning och utveckling (FoU) inom länet samt att öka andelen

statliga och andra centrala forskningsmedel som tillfaller länet, exempelvis medel från STU. Tanken är att man i första hand skall utnyttja befintliga FoU-resurser inom länet. Även organ utanför länet skall kunna anlitas för specifika uppgifter. Arbetet kommer i huvudsak att inriktas på projekt som är av intresse för små och medelstora företag. Stiftelsen avses kunna anordna seminarier och konferenser. Uppbyggnaden av stiftelsen kommer att ske etappvis. Utöver ett grundkapital från stiftarna har medel för det första verksamhetsåret sökts från det extra länsanslaget. Ytterligare medel måste dock tillskjutas och motionärerna föreslår därför att riksdagen skall anvisa 5 milj. kr. för verksamheten. Medlen skulle användas för att finansiera vissa i motionen angivna projekt vid Rikssågverksskolan i Skoghall, högskolan i Karlstad och Bergsskolan i Filipstad.

#### *Riksdagsbehandling av tidigare motioner*

Frågan om finansiellt stöd till SUF SYD behandlades av riksdagen under våren 1981 (NU 1980/81:64). Enligt förslag i en motion (s) borde STU tillföra denna avdelning av Svenska uppfinnareföreningen ekonomiska resurser i storleksordningen 100 000 kr. Syftet med tillskottet skulle vara att främja den industriella utvecklingen i Landskrona. Näringsutskottet var ense med motionären om betydelsen av att man på olika vägar främjade en industriell utveckling i Landskrona. Utskottet erinrade om att Uppfinnareföreningen enligt ett avtal från år 1979 erhåller stöd från STU med sammanlagt drygt 4 milj. kr. under perioden 1979/80–1982/83. Dessa medel skall användas bl. a. för föreningens regionala verksamhet. Utskottet utgick från att medlen fördelas med hänsynstagande till bl. a. sådana faktorer som angelägenheten av att främja innovationsklimatet i olika delar av landet. Något särskilt uttalande med anledning av motionen fann utskottet inte vara lämpligt, varför motionen avstyrktes. Den avslögs av riksdagen.

Spörsmålet huruvida och i vilken utsträckning arbetstagarna själva eller genom sina organisationer skall ha möjlighet att påverka och initiera forskning behandlades år 1979 av regeringen i en proposition rörande forskning och forskarutbildning (prop. 1978/79:119). Föredragande statsrådet anförde sammanfattningsvis följande (s. 36):

Flera skäl talar för att av intressenter utanför forskarsamhället arbetstagarorganisationerna i många fall kan resa särskilda anspråk på representation i FoU-ansvariga organ. Arbetstagarorganisationerna företräder mycket breda intressegrupper. Deras medverkan i olika FoU-organ torde komma att tillföra behandlingen av FoU-frågor många värdefulla synpunkter. Samtidigt kan denna medverkan göra det möjligt för organisationerna att bland sina medlemmar skapa större förståelse för forskningens villkor. Organisationernas motparter – arbetsgivarna – råder över en mycket stor del av den samlade FoU-verksamhetens omfattning och inriktning.

Det är dock knappast rimligt att arbetstagarorganisationerna skall vara

företrädna i alla myndigheter och organ inom FoU-området. Det är viktigt att representanter i myndighetsstyrelser och andra organ utväljs så att de med sin kunskap och erfarenhet får möjlighet att på ett aktivt sätt bidra till verksamhetens måluppfyllelse. I vissa av dessa organ förefaller arbetstagarrepresentation inte att vara mer angelägen eller naturlig än representation för andra grupper. Frågan om arbetstagarrepresentation måste bedömas från fall till fall. Eftersom många organ är sammansatta utifrån en princip om balans mellan olika intressen kan en ökad representation för löntagarna i vissa fall kräva att representationen för andra grupper också provas eller att hela sammansättningen ses över. Hänsyn måste också tas till mandatperioderna för dem som sitter i olika organ. Åtgärderna för att i rimlig utsträckning öka arbetstagarorganisationernas representation i FoU-organ måste därför vidtas successivt.

Utbildningsutskottet (UbU 1978/79:44) förklarade sig dela föredragande statsrådets uppfattning att frågan om arbetstagarrepresentation i andra myndigheter och organ inom FoU-området (utom högskolorna) måste bedömas från fall till fall och att en ökning endast kan komma till stånd successivt under hänsynstagande till löpande mandatperioder m. m. Av det anförda följde att utbildningsutskottet inte kunde biträda ett motionsyrkande (vpk) om att riksdagen skulle uttala att de fackliga organisationerna borde ges representation i samtliga de FoU-organ de bedömer som väsentliga.

Utbildningsutskottet tog därefter upp frågan om de s. k. kollektiva forskningsinstituten, vilkas verksamhet finansieras gemensamt av näringslivet och staten. Enligt propositionen fanns det skäl för att arbetstagarorganisationerna fick vidgad representation främst i de institut som hade anknytning till industrin. Detta skulle kunna åstadkommas inom ramen för den statliga representation i institutens styrelser som varje år utses av STU. Det anfördes i propositionen att det fick ankomma på regeringen att vidta de åtgärder som kunde vara erforderliga i detta avseende. Näringsutskottet förklarade sig i ett yttrande (NU 1978/79:3 y) inte ha något att erinra mot detta uttalande. Även utbildningsutskottet anslöt sig till föredragande statsrådets uppfattning.

Beträffande frågan om arbetstagarrepresentation i STU anförde föredragande statsrådet att han fann det naturligt att den arbetstagarrepresentation som sedan länge fanns i ett antal nämnder och grupper för olika teknikområden inom STU utvidgades till central nivå inom verket. Såväl näringsutskottet som utbildningsutskottet ansåg att de centrala arbetstagarorganisationerna borde vara företrädna i STU:s styrelse. I styrelsen ingår f. n. representanter för LO, TCO och SACO/SR.

#### *Utskottet*

I detta avsnitt av betänkandet behandlar utskottet, förutom anslaget till STU för teknisk forskning och utveckling, fyra motioner rörande anslag till Svenska uppfinnareföreningens avdelning i södra Sverige (SUF SYD) och till

Värmlands forsknings- och utvecklingsråd samt statsbidrag till branschforskningsinstitut.

Riksdagen fastställde, som har framgått av det föregående, genom ett beslut våren 1981 (prop. 1980/81:130, NU 1980/81:64, rskr 1980/81:25) riktlinjer för omfattningen, inriktningen och genomförandet av verksamheten vid STU. Riktlinjerna innebar bl. a. att sammanlagt närmare 1 800 milj. kr. skulle satsas på STU:s stöd till teknisk forskning och utveckling under treårsperioden 1981/82–1983/84. Regeringens förslag till anslag för budgetåret 1982/83 är beräknat i enlighet med de sålunda fastlagda riktlinjerna, med vissa i propositionen närmare angivna kompletteringar.

Riksdagen bör, föreslås det i motion 1981/82:1484 (m), göra ett uttalande till förmån för ett ökat finansiellt stöd från STU:s sida till Svenska uppfinnareföreningens södra avdelning, SUF SYD. Ett sådant stöd skulle enligt motionären bl. a. kunna användas för teknisk utveckling i Landskronaregionen. Utskottet vill nu, liksom tidigare när ett liknande motionsyrkande behandlades i riksdagen (NU 1980/81:64), understryka betydelsen av att man på olika vägar främjar den industriella utvecklingen i Landskrona. Det får dock enligt utskottets mening ankomma på Uppfinnareföreningen att bedöma hur stor del av det stöd föreningen varje år erhåller från STU – f. n. drygt 4 milj. kr. – som skall tillföras SUF SYD. Utskottet vill även framhålla det önskvärda i att angelägna forskningsprojekt erhåller stöd från regionalt verksamhetsorgan. Något särskilt uttalande i frågan från riksdagens sida finner utskottet inte vara motiverat, varför motionen avstyrks.

Ett annat förslag om regionalpolitisk satsning framläggs i motion 1981/82:2006 (s). I Värmland har år 1981 bildats ett regionalt utvecklingsorgan, Värmlands forsknings- och utvecklingsråd, vars uppgift är att på skilda sätt stödja FoU-verksamheten inom länet. I motionen föreslås att detta organ skall erhålla 5 milj. kr. av statliga medel. Beloppet skulle användas för att finansiera vissa projekt vid Rikssågverksskolan i Skoghäll, högskolan i Karlstad och Bergsskolan i Filipstad.

Det är enligt utskottets mening en angelägen uppgift att förbättra industristrukturen och sysselsättningsläget i Värmland. Det nyinrättade forsknings- och utvecklingsrådet kan i detta sammanhang fylla en positiv funktion. Utskottet finner dock att det nu inte finns förutsättningar för att föreslå ett särskilt statsanslag till rådet. Motion 1981/82:2006 (s) avstyrks därför i denna del.

I de socialdemokratiska partimotionerna 1981/82:1592 – med motivering i motion 1981/82:1589 – och 1981/82:2408 föreslås bl. a. ett tillkännagivande från riksdagens sida av innebörd att ett villkor för att ett branschforskningsinstitut skall erhålla statligt bidrag skall vara att det har facklig representation i styrelsen. Förslaget motiveras med att en sådan ordning torde medföra att arbetsmiljöfrågor i större utsträckning än vad nu är fallet skulle uppmärksammas i styrelsearbetet.

Inledningsvis vill utskottet erinra om att riksdagen för ett par år sedan behandlade frågan om representation för arbetstagarorganisationerna i styrelsen för organ som sysslar med forsknings- och utvecklingsfrågor (prop. 1978/79:119, UbU 1978/79:44 s. 42 f., NU 1978/79:3 y). Vad gällde andra myndigheter och organ än högskolorna ansåg riksdagen – som framgår av den redogörelse som har lämnats i det föregående (s. 22 f.) – att frågan om sådan representation fick bedömas från fall till fall. För de s. k. kollektiva forskningsinstitutens del ansåg riksdagen att det fanns skäl för facklig representation främst i de institut som har anknytning till industrin. Den borde kunna åstadkommas inom ramen för den statliga representation i institutens styrelser som utses av STU. Utgångspunkten för ledamotsvalet borde dock vara att representanter utväljs som med sin kunskap och erfarenhet har möjlighet att på ett aktivt sätt bidra till verksamhetens måluppfyllelse. Enligt vad utskottet har erfarit finns det i dag arbetstagarrepresentation i åtta – dvs. de flesta – branschriktade kollektiva forskningsinstitutens styrelser och därutöver i fyra s. k. programstyrelser.

Utskottet vill framhålla att det ankommer på regeringen eller på STU att utse ledamöter i de berörda forskningsinstitutens styrelser med beaktande bl. a. av de i det föregående redovisade uttalandena av riksdagen våren 1979. Av vad utskottet anfört framgår att de fackliga organisationerna redan är representerade i majoriteten av de här aktuella forskningsorganens styrelser. Utskottet kan således inte finna annat än att de av statsmakterna givna riktlinjerna för styrelsevalet har följts. Frågan huruvida ett branschforskningsinstitut e. d. skall erhålla statliga bidrag bör enligt utskottets mening inte kopplas till frågan om det finns facklig styrelserepresentation eller ej. Utskottet är ense med motionärerna om att det är viktigt att arbetsmiljöfrågorna uppmärksammas vid forskningsarbete med den inriktning som branschforskningsinstitutens verksamhet har. Utskottet utgår emellertid från att arbetsmiljöaspekterna i erforderlig grad tillgodoses av dessa organs styrelser. Motionerna 1981/82:1592 (s) och 1981/82:2408 (s) avstyrks alltså såvitt nu är i fråga.

Utskottet har ingen invändning mot de förslag till kompletteringar av STU:s stöd till teknisk forskning och utveckling som redovisas i propositionen (s. 163 f.). Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att under budgetåret 1982/83 fatta beslut om stöd till STU för att möjliggöra en femårig planeringsperiod för STU:s verksamhet. I enlighet med förslaget i propositionen bör bemyndigandet omfatta beslut om åtaganden, inräknat löpande avtal och beslut, om högst 220 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1984/85–1986/87.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medel för teknisk forskning och utveckling* att riksdagen med bifall till regeringens förslag
  - a) bemyndigar regeringen att under budgetåret 1982/83 ikläda staten ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk

forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 220 000 000 kr. under vart och ett av budgetåren 1984/85–1986/87.

b) till *Styrelsen för teknisk utveckling: Teknisk forskning och utveckling* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 588 000 000 kr..

2. beträffande *SUF SYD*  
att riksdagen avslår motion 1981/82:1484,
3. beträffande *Värmlands forsknings- och utvecklingsråd*  
att riksdagen avslår motion 1981/82:2006 yrkande 1.
4. beträffande *villkor för statsbidrag till branschforskningsinstitut*  
att riksdagen avslår motion 1981/82:1592 yrkande 2 och motion 1981/82:2408 yrkande 22.

23. **Europeiskt rymdsamarbete m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 4 (s. 167–175) och hemställer

att riksdagen till *Europeiskt rymdsamarbete m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 210 000 000 kr.

24. **Marintekniska institutet: Uppdragsverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 8 (s. 178–181) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att besluta om eftergifter vad gäller avskrivning och förräntning av utrustningskapitalet vid marintekniska institutet i enlighet med vad föredragande statsrådet har förordat,
2. till *Marintekniska institutet: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

25. **Marintekniska institutet: Bidrag till verksamheten.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 9 (s. 182) och hemställer

att riksdagen till *Marintekniska institutet: Bidrag till verksamheten* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 5 162 000 kr.

26. **Marintekniska institutet: Utrustning.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 10 (s. 182 f.) och hemställer

att riksdagen till *Marintekniska institutet: Utrustning* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

27. **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 11 (s. 183 f.) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för budgetåret 1982/83 anvisar ett anslag av 3 200 000 kr.

28. **Bidrag till Standardiseringskommissionen.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 12 (s. 184 f.) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Standardiseringskommissionen* för budgetåret 1982/83 anvisar ett anslag av 8 495 000 kr.

29. **Byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 16 (s. 193 f.) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att besluta om byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m. – avseende om- och tillbyggnad av lokaler för Svenska träforskningsinstitutet m. m. – inom den kostnadsram som föredragande statsrådet förordat,
2. till *Byggnadsarbeten för teknisk utveckling m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 6 633 000 kr.

30. **Stöd till industriellt utvecklingsarbete.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 17 (s. 195 f.) och hemställer

att riksdagen till *Stöd till industriellt utvecklingsarbete* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 150 000 000 kr.

31. **Stöd till svensk-norskt industriellt samarbete.** Regeringen har under punkt F 18 (s. 196) föreslagit riksdagen att till Stöd till svensk-norskt industriellt samarbete för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 37 500 000 kr.

I motion 1981/82:2006 av Sven Aspling m. fl. (s) hemställs bl. a. (6), att riksdagen till svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län (industridepartementet) för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr. att utnyttjas för ändamål som anges i motionen.

### *Propositionen*

I propositionen (s. 196) erinras om det avtal – jämte tillhörande protokoll – mellan Sveriges regering och Norges regering om ekonomiskt samarbete, särskilt på industri- och energiområdena, m. m., som godkändes av riksdagen våren 1981. I enlighet med avtalet har en fond för svensk-norskt industriellt samarbete bildats i augusti 1981. Parterna skall tillsammans

tillskjuta 250 miljoner svenska kronor till fonden. Av beloppet skall Sverige tillskjuta 37,5 miljoner svenska kronor per den 1 januari vart och ett av åren 1982, 1983, 1984 och 1985. Resterande belopp betalas till 50 % av Sverige och till 50 % av Norge vid tidpunkter som parterna senare kommer överens om. Förslaget i propositionen avser det belopp som Sverige skall tillskjuta år 1983.

### *Motionen*

I motion 1981/82:2006 (s) behandlas specifika Värmlandsfrågor. I anslutning till det här aktuella yrkandet erinrar motionärerna om att ett visst institutionaliserat samarbete redan förekommer inom den s. k. ARKO-regionen (Arvika-Kongsvinger) och att detta samarbete har utfallit positivt.

Under medverkan av Värmlands läns utvecklingsfond har exempelvis säljresor, utställningar och seminarier ordnats för att främja samarbetet. Vidare har en särskild "Norge-konsult" med placering i Oslo anlitats. Motionärerna anser att samtidigt som dessa projekt pågår initiativ bör tas till nya aktiviteter. Utvecklingsfonden föreslås erhålla särskilda medel härför. Vidare bör enligt motionärerna länsstyrelsen få särskilda medel till sitt förfogande för att öka kontakterna och informationsutbytet över gränsen. Möjligheten att inrätta ett direktflyg mellan Värmland och Norge bör prövas i positiv anda. Sammanlagt bör 1 milj. kr. anvisas för de i motionen berörda ändamålen, anser motionärerna.

### *Riksdagsbehandling av tidigare motioner*

I samband med beslutet om inrättandet av fonden för svensk-norskt industriellt samarbete behandlade och avslog riksdagen ett par motionsyrkanden med ämnesmässig anknytning till det nu aktuella yrkandet i motion 1981/82:2006.

Med anledning av ett motionsyrkande (s) om att regeringen genom organisatoriska åtgärder skulle gynna ett ökat handelsutbyte mellan Värmland och Norge framhöll näringsutskottet (NU 1980/81:65) att det träffade avtalet ingalunda uteslöt samarbete av det slag som avsågs i motionen. Det torde enligt utskottet tvärtom förhålla sig på det viset att förutsättningarna för ett regionalt samarbete över gränserna skulle kunna förbättras som en följd av avtalet. De av fonden disponerade medlen torde kunna användas för sådana projekt, framhöll utskottet, som fann motionärernas syfte i viss mån tillgodosett. Med samma motivering avstyrktes ett motionsyrkande (s) att man skulle undersöka om regionala handelskontor kunde upprättas liksom om en ny flygförbindelse mellan Oslo och Karlstad kunde komma till stånd.

*Utskottet*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under denna punkt i propositionen.

I motion 1981/82:2006 (s) begärs ett särskilt anslag om 1 milj. kr. till svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län. Motionärerna ger förslag till hur medlen skall användas.

Utskottet vill understryka att betydande insatser redan görs när det gäller att förbättra det svensk-norska industrisamarbetet, inte minst i gränsregionerna. Det ekonomiska samarbetet i Norden understöds aktivt av de enskilda ländernas regeringar och av de nordiska samlingsorganen.

Flera nya institutioner har inrättats på nordisk nivå. Främst bör Nordiska industrifonden och Nordiska investeringsbanken nämnas samt, såvitt avser det svensk-norska samarbetet, den i det föregående nämnda fonden för svensk-norskt industriellt samarbete. Staten bidrar även på andra sätt till en fördjupning av det svensk-norska samarbetet. Sålunda har regeringen den 11 mars i år beviljat ett flygbolag (Golden Air AB) koncession på en flyglinje Karlskoga–Karlstad–Oslo. Samtidigt beviljades ett annat bolag (Swedair AB) koncession på sträckan Västerås–Örebro–Oslo.

När det gäller statliga insatser av rent finansiell natur för svensk-norskt industrisamarbete är det enligt utskottets mening naturligt att medlen i första hand kanaliseras via de etablerade samlingsorganen på området eller till de regionala utvecklingsfonderna att användas på det sätt som dessa organ finner lämpligast. Staten bör vid sidan härav i princip inte engagera sig i industripolitiska satsningar av huvudsakligen regionalpolitisk natur på det sätt som föreslås i motionen. Utskottet vill till det anförda lägga att de medel som disponeras av fonden för svensk-norskt industriellt samarbete torde kunna användas för de syften som avses i motionen. På här angivna grunder avstyrker utskottet motion 1981/82:2006 (s) i nu berörd del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *fonden för svensk-norskt industriellt samarbete* att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Stöd till svensk-norskt industriellt samarbete* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 37 500 000 kr.,
2. beträffande *svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län* att riksdagen avslår motion 1981/82:2006 yrkande 6.

### **32. Ersättning till domänverkets fond för utgifter för övertalig personal.**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 1 (s. 202) och hemställer

att riksdagen

1. beslutar att kyrkofonden för år 1981 skall ersätta domänverkets fond för utgifter för övertalig personal med 59 000 kr.,

2. till *Ersättning för domänverkets fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 46 000 kr.

33. **Kostnader för kronotorp.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 2 (s. 202 f.) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för kronotorp* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.

34. **Förenade fabriksverken: Byggnader och utrustning.** Regeringen har under punkt G 3 (s. 203–210) föreslagit riksdagen att till Förenade fabriksverken: Byggnader och utrustning för budgetåret 1982/83 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 000 kr.

I detta sammanhang behandlar utskottet motion 1981/82:829 av Olle Svensson m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om gevärsfaktoriets verksamhet inom förenade fabriksverken.

#### *Propositionen*

I propositionen (s. 209) framhålls att den främsta uppgiften för förenade fabriksverken (FFV) är att under krav på lönsamhet tillgodose det svenska försvarets efterfrågan på tillverkning och underhåll av sådan försvarsmateriel som FFV har på sitt program. Som komplettering förekommer export. Försvarets behov av varor och tjänster från FFV minskar fortlöpande. FFV kan därför få svårt att upprätthålla den nuvarande sysselsättningen vid verkets alla enheter. De civila satsningar som görs inom sektor Försvarsmateriel – främst långsiktiga underleverantörsåtaganden – kommer att till stor del koncentreras till en enhet, Gevärsfaktoret i Eskilstuna. Vid övriga enheter inom sektorn kan det civila inslaget endast bli marginellt.

#### *Motionen*

I motionen anförts att försvarets materielverk nyligen har avslutat prov med ett finkalibrigt vapen, AK5. Vid proven testades ett belgiskt och ett svenskt vapen, utvecklat vid Gevärsfaktoret i Eskilstuna. Motionärerna förutsätter att det vapen som inköps kommer att, vare sig det är svenskt eller utländskt, tillverkas vid Gevärsfaktoret. Med tanke på den insyn som bör finnas i ett företag som skall utveckla, tillverka och sälja försvarsmateriel bör enligt motionärerna Gevärsfaktoret drivas som en enhet inom FFV. Eftersom FFV kan få svårt att upprätthålla nuvarande sysselsättning inom sina enheter bör, anförts det i motionen, en översyn göras av beslutsgången

vid inköp av försvarsmateriel och underhåll med sikte på att kapacitet och kunnande inom de egna enheterna skall utnyttjas maximalt. Motionärerna föreslår att riksdagen ger regeringen deras uppfattning till känna som sin mening.

#### *Utskottet*

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen.

Det tillkännagivande till regeringen angående Gevärsfaktoriet i Eskilstuna som begärs i motion 1981/82:829 skulle enligt motionärerna omfatta tre punkter, nämligen (1) att verksamheten även fortsättningsvis bör drivas som en enhet inom FFV, (2) att finkalibriga vapen för det svenska försvaret bör tillverkas vid Gevärsfaktoriet och (3) att en översyn av beslutsgången vid inköp av försvarsmateriel bör genomföras.

Utskottet vill erinra om att Gevärsfaktoriet i Eskilstuna är en särskild enhet inom FFV. Utskottet har inhämtat att regeringen har givit FFV i uppdrag att kartlägga konsekvenserna av om Gevärsfaktoriet skulle drivas i bolagsform. Uppdraget skall redovisas senast den 1 september 1982. I avvaktan härpå bör, menar utskottet, riksdagen inte göra något särskilt uttalande vare sig i organisationsfrågan eller i frågan om vilken beslutsordning som bör användas vid upphandling på försvarsområdet. Bedömningen av den sistnämnda frågan är i viss utsträckning beroende av vilken organisationsform som väljs för de tillverkande enheterna. Vad angår önskemålet om att finkalibriga vapen för försvaret skall tillverkas vid Gevärsfaktoriet vill utskottet framhålla att det självfallet är önskvärt att sådana vapen i största möjliga utsträckning tillverkas vid svenska fabriker. Det bör emellertid framhållas att inköp av försvarsmateriel skall ske med iakttagande av bestämmelserna i upphandlingsförordningen (1973:600) och de särskilda anvisningar som finns inom försvaret för inköp av försvarsmateriel. Huvudkravet vid en upphandling är att den skall vara affärsmässig. Om det är aktuellt med avsteg från denna princip – exempelvis av sysselsättningskäl – skall ärendet underställas regeringen. Undantag från kravet på affärsmässighet är sällsynta. Enligt utskottets mening finns det i detta sammanhang inte anledning att överväga någon ändring av upphandlingsprinciperna. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1981/82:829 (s).

Utskottet hemställer

1. beträffande *Gevärsfaktoriet i Eskilstuna*  
att riksdagen avslår motion 1981/82:829,
2. beträffande *anslag*  
att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Förenade fabriksverken: Byggnader och utrustning* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 65 000 000 kr.

35. **Betalning av ränta och amortering på statens skuld till SSAB Svenskt Stål AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G4 (s. 210) och hemställer

att riksdagen till *Betalning av ränta och amortering på statens skuld till SSAB Svenskt Stål AB* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 41 100 000 kr.

36. **Täckande av förluster på grund av garantier till den statliga varvskoncernen.** Regeringen har under punkt G 5 (s. 211) föreslagit riksdagen att till Täckande av förluster på grund av garantier till den statliga varvskoncernen för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 000 kr.

#### *Regeringsbeslut om infriande av värdegarantier*

Regeringen har den 4 mars 1982 beslutat att under innevarande budgetår från förevarande anslag – som för det budgetåret är uppfört med 800 milj. kr. – till Svenska Varv AB utbetala i det närmaste 2,5 miljarder kr.

I en inom industridepartementet upprättad promemoria den 12 mars 1982 redovisas beslutets bakgrund, innebörd och konsekvenser på följande sätt:

Våren 1980 beslöt riksdagen om omfattande åtgärder i syfte att skapa förutsättningar för en konkurrenskraftig svensk varvsindustri (prop. 1979/80:165, NU 1979/80:69, rskr 1979/80:405). Beslutet innebar bl. a. att riksdagen med vissa förändringar ställde sig bakom Svenska Varvs strukturplan för perioden 1980–1984. Målsättningen var att Svenska Varvkoncernen skulle vara lönsam senast år 1985 och att Svenska Varv hade att uppnå detta mål.

I regeringens senaste proposition till riksdagen om vissa varvsfrågor, m. m. (prop. 1980/81:131) redovisades en revidering av de prognoser som låg till grund för strukturplanen. Den samlade bedömning som då kunde göras var att riskerna för negativa resultatavvikelser i förhållande till de reviderade prognoserna bedömdes vara större än möjligheterna att uppnå bättre resultat. Det konstaterades vidare att försämringar av resultatet kunde äventyra ett framgångsrikt genomförande av strukturplanen, varför åtgärder snabbt och kraftfullt måste sättas in om risk fanns för ytterligare resultatförsämringar. Ytterligare ägartillskott till Svenska Varv kunde nämligen inte påräknas.

För år 1981 förutser Svenska Varv en förlust i samma storleksordning som för år 1980, dvs. ca 1 500 milj. kr. Resultatet skulle därmed bli sämre än vad som tidigare har förutsetts. Orsakerna är bl. a. sämre räntenetto och valutaförluster. Resultatet medför att såväl Svenska Varvs soliditet som likviditet försämras. För år 1982 förutser Svenska Varv en kraftig resultatförbättring jämfört med år 1981. Det bör dock understrykas att bedömningen för år 1982 fortfarande är preliminär.

Mot bakgrund härav har reglerna för de statliga garantier som tidigare har lämnats till Svenska Varv avseende förlusttäckning för kundfordringar och

fartygsproduktion, s. k. värdegarantier, förändrats i enlighet med vad som redovisas i det följande.

Fullmäktige i riksgäldskontoret har genom skilda beslut av riksdagen, senast år 1980 (prop. 1979/80:165, NU 1979/80:69, rskr 1979/80:405) bemyndigats att ikläda staten garantier till Svenska Varv avseende förlusttäckning för kundfordringar och fartygsproduktion om sammanlagt 3 350 milj. kr. till utgången av år 1984. Nämnda garantier infördes år 1977 för att täcka viss del av de förluster som uppstod på varvens fartygsproduktion. Garantierna utvidgades senare till att även omfatta förluster på kundfordringar.

Infriandet av garantierna har skett när slutlig förlust på fartygsproduktion och kundfordringar har kunnat konstateras. Den 31 december 1981 hade ca 1 000 milj. kr. av garantiramen infriats och utbetalats till Svenska Varv. Infriandet av garantierna har skett i långsammare takt än vad som ursprungligen förutsågs.

Då varvens fartygsproduktion och kundfordringar har finansierats med lån belastas Svenska Varv av stora räntekostnader. För att minska Svenska Varvs räntekostnader har det visat sig nödvändigt att infria garantierna för förlusttäckning genom utbetalning från anvisat anslag för ändamålet innan slutlig förlust på fartygsproduktion och kundfordringar har kunnat konstateras.

Med stöd av riksdagens beslut den 10 december 1981 (prop. 1981/82:56, NU 1981/82:13, rskr 1981/82:82) har regeringen den 4 mars 1982 fattat beslut (bifogas<sup>1</sup>) om utbetalning av samtliga av regeringen beviljade och utestående värdegarantier med 2 499 569 468 kr.

Detta innebär att det rubricerade anslaget om 1 100 000 000 kr. för budgetåret 1982/83 inte behöver anvisas över statsbudgeten.

#### *Utskottet*

Den ram för infriande av sådana garantier som anslaget avser har, som framgår av föregående avsnitt, i sin återstående del tagits i anspråk genom att regeringen beslutat om utbetalning till Svenska Varv AB av ca 2,5 miljarder kr. från anslaget. Beslutet medför att anslaget för det nu innevarande budgetåret överskrids med ca 1,7 miljarder kr. Regeringens beslut, vars motivering också framgår av det föregående, får till konsekvens att ytterligare medel inte skall anvisas för ändamålet. Utskottet får alltså hemställa om avslag på regeringens förslag under denna punkt.

Utskottet hemställer sålunda

att riksdagen avslår regeringens förslag om anslag till täckande av förluster på grund av garantier till den statliga varvkoncernen.

<sup>1</sup>Återges ej här.

37. **Kostnader för skuldebrev till Svenska Varv AB.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 6 (s. 211) och hemställer

att riksdagen till *Kostnader för skuldebrev till Svenska Varv AB* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 100 000 000 kr.

38. **Räntestöd till varvsindustrin.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 7 (s. 212 f.) och hemställer

att riksdagen till *Räntestöd till varvsindustrin* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 120 000 000 kr.

39. **Avgifter för fartygskreditgarantier.** Regeringen har under denna rubrik (s. 213 f.) föreslagit riksdagen att godkänna de ändrade riktlinjer för avgifter på fartygskreditgarantier som föredragande statsrådet har förordat.

Representanter för Sveriges varvsindustriförening har inför utskottet framfört synpunkter i denna fråga. Föreningen har också tillställt utskottet en skrivelse i ärendet.

### *Propositionen*

De garantier som det är fråga om avser lån som används för att finansiera produktion och försäljning vid de svenska varven. De nu gällande riktlinjerna innebär bl. a. att en avgift utgår med 0,25 % per år, beräknat på det statliga garantiåtagandet. För de garantier som är hänförliga till Svenska Varv AB:s fartygsinnehav utgör avgiften dock 1 %. Med hänvisning till det statsfinansiella läget och till risker för förlust på de statliga garantierna föreslår regeringen att avgiften successivt skall höjas till marknadsmässig nivå. För fartygskreditgarantier där kontrakt har träffats efter den 1 juli 1982 skulle avgiften uppgå till 0,5 % per år på det utestående garantibeloppet. Senast vid utgången av år 1983 skulle avgiften ha höjts ytterligare. Riktpunkten skulle vara att avgiften då skall uppgå till 1 % på det utestående garantibeloppet.

### *Sveriges varvsindustriförening*

Sveriges varvsindustriförening hävdar i sin skrivelse till utskottet att den höjda garantiavgiften kommer att försämra varvens möjligheter att konkurrera i en besvärlig marknadssituation. Subventionerad exportkreditgivning på OECD-villkor är i dag allmän, säger föreningen, och i flera länder belastas varven inte av kostnader för den statliga kreditgivningen.

Den helt dominerande delen av garantiåtagandet är hänförligt till Svenska Varv AB, påpekar Varvsindustriföreningen. De höjda garantiavgifterna kommer alltså att nästan uteslutande få bäras av detta företag. Den del som

faller på de privata varven kommer inte att på något märkbart sätt förstärka statens finanser men däremot, menar föreningen, att försämra varvens möjligheter att skaffa nya order. De inlutna avgifterna har, anför föreningen vidare, även täckt uppkomna förluster, trots att de inte har varit avsedda att göra detta.

Varvsindustriföreningens önskan är att riksdagen skall avvisa regeringens förslag om höjning av avgifterna för fartygskreditgarantier.

#### *Utskottet*

Regeringens förslag till ändrade riktlinjer för avgifter på fartygskreditgarantier framläggs med hänvisning till ett uttalande av riksdagen när garantisystemet infördes. Enligt detta uttalande borde på sikt en kommersiell premiesättning införas. Regeringens förslag avser i första hand en fördubbling av avgifterna, från 0,25 % av det utestående garantibeloppet till 0,5 %. De riktlinjer som regeringen önskar få godkända innefattar emellertid att en ytterligare höjning, till 1 %, skall vara genomförd vid 1983 års utgång.

Utskottet är med hänsyn till varvsindustrins alltjämt svåra situation inte berett att tillstyrka regeringens förslag fullt ut. Enligt utskottets mening bör riksdagen lämna den nu närmast avsedda höjningen av avgifterna till 0,5 % utan erinran men förbehålla sig att få ta ställning på nytt om det blir aktuellt med en ytterligare höjning. Utskottet föreslår att riksdagen gör ett uttalande till regeringen av denna innebörd.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av regeringens förslag beträffande avgifter för fartygskreditgarantier som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 4 maj 1982

På näringsutskottets vägnar  
INGVAR SVANBERG

*Närvarande:* Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Hugo Bengtsson (s), Sven Andersson (fp), Nils Erik Wååg (s), Margaretha af Ugglas (m), Birgitta Hambraeus (c), Thage Peterson (s), Rune Jonsson (s), Hadar Cars (fp), Sivert Andersson (s), Birgitta Johansson (s), Per Westerberg (m), Ivar Franzén (c) och Lennart Blom (m).

## Reservationer

av Ingvar Swanberg, Hugo Bengtsson, Nils Erik Wååg, Thage Peterson, Rune Jonsson, Sivert Andersson och Birgitta Johansson (alla s)

### 1. Statens industriverk: Förvaltningskostnader (punkt 6)

Reservanterna anser att utskottets yttrande och hemställan under denna punkt (s. 3 f.) bort ha följande lydelse:

Statens industriverk --- (= utskottet) --- skall ske".

Utskottet finner det liksom motionärerna nödvändigt att riksdagen reagerar mot den behandling som regeringen utsätter industriverket för. Regeringens negativa inställning kommer särskilt klart till uttryck i direktiven för den pågående utredningen om industriverket, där man på fullt allvar talar om möjligheten att ett bibehållande av verket som självständig myndighetsorganisation kan ifrågasättas. En sådan äderlåtning av industriverkets resurser för dess återstående arbetsuppgifter som den föreslagna budgeten för verket skulle resultera i är självfallet inte godtagbar. Utskottet ansluter sig till motionärernas förslag att riksdagen skall anvisa 5 milj. kr. utöver det av regeringen angivna beloppet. Därigenom blir det bl. a. möjligt för verket att behålla de 15 tjänster som enligt propositionen skulle dras in. Till sitt beslut bör riksdagen föga uttalandet att den bestämt motsätter sig en nedrustning av industriverket.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med anledning av regeringens förslag och med bifall till motion 1981/82:1488 yrkande 3 till *Statens industriverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 23 991 000 kr.,
2. med bifall till motion 1981/82:1488 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

### 2. Värmlands forsknings- och utvecklingsråd (punkt 22 mom. 3)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 24 som börjar med "Det är" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att arbetskraftssituationen i Värmlands län numera är sådan att särskilda finansiella insatser erfordras för att stimulera länets näringsliv. Bl. a. den verksamhet som bedrivs inom det nybildade Värmlands forsknings- och utvecklingsråd bör mot bakgrund härav erhålla statsmakternas stöd. Som framgår av motionen har stiftarna – Handelskammaren i Karlstad samt länsstyrelsen, landstinget och den regionala utvecklingsfonden – tillskjutit ett grundkapital, som dock inte anses som tillräckligt

för att finansiera de angelägna utvecklingsprojekt med anknytning till Rikssågverksskolan i Skoghall, högskolan i Karlstad och Bergsskolan i Filipstad som motionärerna syftar på. Motionärernas önskemål bör enligt utskottets uppfattning tillgodoses på denna punkt. Utskottet föreslår därför att under industridepartementets huvudtitel till Värmlands forsknings- och utvecklingsråd anvisas ett reservationsanslag av 5 milj. kr., att användas för de nyss angivna ändamålen. Motion 1981/82:2006 (s) tillstyrks alltså i denna del.

*dels* att utskottet under punkt 22 moment 3 bort hemställa

3. beträffande *Värmlands forsknings- och utvecklingsråd* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2006 yrkande 1 till *Värmlands forsknings- och utvecklingsråd* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

### 3. Villkor för statsbidrag till branschforskningsinstitut (punkt 22 mom. 4)

Reservanterna anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 25 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "i fråga" bort ha följande lydelse:

Frågor rörande arbetsmiljöns utformning har under senare år tilldragit sig allt större intresse. Det ligger i sakens natur att det är de fackliga organisationerna som i första hand för fram arbetsmiljöaspekter i diskussionen om arbetsplatsernas utseende. Det kan vidare sägas vara ett samhällsintresse att sådana frågor aktualiseras på ett tidigt stadium i en produkts tillblivelseprocess eller vid utformningen av en arbetsplats, om möjligt redan på forskningsnivå. Enligt utskottets mening utgör förekomsten av fackliga representanter i styrelserna för branschforskningsinstituten en garanti för att dessa samhällsintressen tillräckligt beaktas i verksamheten. Motionärernas förslag om att statsbidrag inte skall lämnas om det inte finns sådana styrelserepresentanter framstår mot bakgrund härav som välgrundat. Utskottet tillstyrker därför motionerna i nu angiven del.

*dels* att utskottet under punkt 22 moment 4 bort hemställa

4. beträffande *villkor för statsbidrag till branschforskningsinstitut* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:1592 yrkande 2 och motion 1981/82:2408 yrkande 22 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

#### 4. Svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län (punkt 31 mom. 2)

Reservanterna anser

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 29 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Under senare år har intresset för industriellt samarbete över den svensk-norska gränsen ökat starkt. Det ökade intresset har medfört nya etableringar av norska företag i Värmland. Vidare har Wermlandsbanken som andra svenska bank öppnat ett särskilt Oslokontor. Värmlands läns utvecklingsfond har bildat ett särskilt bolag, Wermex, för exportinsatser riktade i första hand mot Norge. Ett tiotal värmländska företag berörs. Kommunikationerna mellan Värmland och Norge har underlättats genom att regeringen nyligen har givit koncession för en flyglinje Karlskoga-Karlstad-Oslo. Detta bör främja utbyggnaden av det industriella samarbetet. Länsmyndigheterna stöder ett projekt vari man prövar förutsättningarna för en utvidgad terminalverksamhet och en förbättrad hantering av gods som transporteras över gränsen. Ett särskilt gränsregionalt projekt i Arvika-Kongsvinger-regionen med inriktning på företags- och arbetsmarknadsfrågor drivs av länsstyrelsen och fylkeskommunen.

Arbetet med att intensifiera samarbetet med Norge är krävande. Särskilt i inledningsfasen behövs kraftfulla ekonomiska och personella insatser. Statsmakterna bör därför enligt utskottets mening på alla sätt bidra till att underlätta och vidareutveckla det industriella och gränsregionala samarbetet mellan Norge och Sverige. Det värmländska näringslivet, som är starkt pressat av konjunktur- och strukturproblem, är i stort behov av den stimulans som ett utökat samarbete med Norge skulle innebära på sikt. Motionärernas förslag framstår mot denna bakgrund som välmotiverat. Den ökade satsningen bör enligt utskottets mening underlätta länsstyrelsens och andra länsmyndigheters möjligheter till kontakter och samarbete med motsvarande regionala organ i Norge. Medlen bör också ge länsstyrelsen möjligheter att stödja andra – företag, kommuner och fackliga organisationer – som tar initiativ till ett vidgat samarbete över gränsen. Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motion 1981/82:2006 (s) i här aktuellt avseende.

*dels* att utskottet under punkt 31 moment 2 bort hemställa

2. beträffande *svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län* att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2006 yrkande 6 till *Svensk-norskt industrisamarbete i Värmlands län* för budgetåret 1982/83 under fjortonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.